

יבמות פז

עניין: דרכיה דרכי נועם

משך חכמה פרשת נח (בראשית ט, ז)

פרו ורבו וכו'. לא רחוק הוא לאמר הא שפטרה התורה נשים מפו"ר וחייבה רק אנשים כי משפטי ד' ודרכיו דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום ולא עמסה על הישראלי מה שאין ביכולת הגוף לקבל, ומכל דבר האסור לא מנעה התורה בסוגה ההיתר כמו שאמרו פרק כל הברש ומשום זה לא מצאנו מצוה להתענות רק יום אחד בשנה וקודם הזהירה וחייבה לאכול, וכן לא מנעה המשגל מכל בריה לבד ממש רבינו לפי שלא היה צריך לגודל מעלתו ולזהירות גופו ויותר מזה במלחמה בעת הנצחון לגודל החום והרחבת הלב ידע אל דעות כי אז לא יתכן לעצור בעד הרוח בעת חשקו באשה יפ"ת והתירה התורה יפ"ת א"א וכמאמרם לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר וכבר האריך בזה מחבר אחד ומצאנו איך היה זאת לאבן פינה לאבות הקבלה שפטרו מיבום מי שמתו בניו אח"כ משום דרכיה דרכי נועם וא"כ נשים שמסתכנות בעיבור ולידה ומשום זה אמרו מיתה שכיחא עיין תוס' כתובות פ"ג ע"ב ד"ה מיתה שכיחא לא גזרה התורה לצוות לפרות ולרבות על אשה. וכן מותרת לשתות

ביאור הגר"א משלי ג, יז

"לחזות בנעם ה'", ואמר דרכיה, כלומר, הדרכים רחבים שאי אפשר לטעות בהם כלל⁷³, דהיינו לאותם הלומדים לשמה הם דרכי הנועם העליון. וכל נתיבותיה שלום. ההולכים בהנתיבות הקטנים שאפשר לטעות ולסור מהם, דהיינו הלומדים שלא לשמה, מכל מקום אם יהיו לומדים והולכים כן, יהיו בשלום, כמ"ש חז"ל⁷⁴ "לעולם יעסוק כו", וכמ"ש⁷⁵ "וה' ישלם לך", ואמרו⁷⁶: אל תקרא כו"⁷⁷.

משלי יעקב למגיד מדובנה פרשת פקודי

ולבוא על הענין נבאר תחלה ענין גדול אשר מצינו בתנ"ך כמה מאמרים המכחישים זה את זה בדבר שמירת התורה והמצוות. בתורה (פ' חקת) זאת התורה אדם כי ימות באהל. ובמדרש. (ברכות ס"ג) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עלי' ובמקום אחר אמר ההיפך (פ' נצבים) כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו. וכן אמר הנביא בשם ה' עמי מה עשיתי לך ומה הלאתיך ענה בי לאמר כי נקל מאד ללכת בדרכי התורה כי כל דרכיה דרכי נועם ונתיבותי' שלום ומלבד זאת גם החושים הגסים יגידו כי העבודה תכבד מאד אצל עובדיה עד שאמרו רז"ל במדרש ב"ר פ"ט על מאמר ושם ינוחו יגיעי כח. מפני מה נגזרה מיתה על הצדיקים אלא כל זמן שהם חיים נלחמים עם יצרם וכיון שהם מתים ינוחו מעבודתם אבל ביאור הדברים ע"פ דמיון:

כי לקח אל פיו כף א' רוטב בעודו חם. הנה מבטנו יורישנו המרירות של הבצלים והצנון והי' מוטעם לו המאכל הנכבד הזה למר ולחומץ והיה אצלו כמו שער בנפשו וישב כן בכל הסעודה ולא אכל מאומה מכל המאכלים הערבים האלה. ויהי אחרי הסעודה והקראים הולכים לביתם. וישמע את קול האנשים כמה הם מפליגים להלל הסעודה הגדולה הזאת בנועם המאכלים הערבים והמשקים היקרים. ויענה ויאמר בשחוק הלא התל תהתלו. כי גם אנכי טעמתי מהם והיו כלם בפי כמרורים. ויהי הם מתפללים עליו. איך אפשר לגנות סעודה יקרה כזאת ענה א' מהם ואמר אנכי אגיד לכם כי אנכי ראיתי שאכל תחלה הרבה ירקות חמוצים ומרים טרם שהלך אל הסעודה. וא"כ שוב לא אפשר אליו לטעום טעם טוב בהמאכלים אם עוד מתחולל בקרבו המרירות: הנמשל כי באמת הקב"ה הומין אותנו אל תורה ומצוות כלם אהובים כלם נעימים ומתוקים מדבש רק יהיו מוחשים במתיקתם אל הבא אליהם בנפש טהורה בלב טהור ורוח נכון לא כן אותו שכבר שבעה לה נפשו מן המרורים מן הבלי תאות הרעות. א"כ גם כי יבוא הפעם אל התורה איך איפוא יוטעם לו נועם מתיקותה. הלא התורה דברי' תאמר

